

Laboratorní medicína v čase digitalizace a česká klinická biochemie v čase voleb

B. Friedecký

Digitalizace, dobový trend, vytváří problémy schopné zásadně měnit život, jeho průběh a hodnoty. Problém, který si vynutí zásadní změny platných paradigmat a řešení, redefinici rolí lidí a struktur. Ani laboratorní medicína se jim vyhnout nemůže. Tak je i psáno v bulletinu EFLM[®] EuroLabNews 1/2018 (<https://eflm.eu/upload/newsletters>) v článku „The End of Laboratory Medicine As We Know It? Handling disruption of Laboratory Medicine in digital health“, zvoucí na konferenci s tímto názvem, která proběhne 18-19. června 2018 v německém Mannheimu v prostorách kongresového centra Rosengarten. (Milovníky dodekafonie potěší informace, že jednání proběhne v sále Arnoldda Schönberga.)

Některá témata konference:

- Problémy s in vitro diagnostiky IVD (jak ovlivnit jejich produkci, modernizovat spektrum, harmonizovat laboratorní výsledky.
- Čipové technologie-POCT
- Big data a možnosti jejich racionálního použití
- Vztahy mezi výsledky a pacienty
- „Digital health“-digitální zdraví a EHR (Electronic Health Record) systémy
- Spolehlivost dat a komunikačních cest. Síť laboratorních dat. Automatizace interpretačních komentářů.
- Možnost aplikací postupů „4. 0 Diagnostics“.

Jde o témata, kterým se v digitalizovaném věku nelze vyhnout a která mohou přinést zásadní změny v práci laboratorní, ale i velké posuny v personálních obsazeních. Představují nejen potenciál obrovského pokroku v diagnostice, ale také velká rizika v případech neovládnutí. Někdy jde o procesy, které přímo volají po okamžitém začátku řešení. Zatímco v naší zemi pokračuje občasné publikování prací, založených (sarkasticky řečeno) na „mikrodatech, zpracovávaných ministatisticky“ řeší se ve světě problémy big dat. Obrovské soubory dat ležící bez užitku v počítačích mohou, pokud je využijeme, přivést zásadní obrat například v hodnocení kvality procesů, umožnit smysluplnou interpretaci výsledků

omických metod, ale také mohou přivodit řadu omylů, chyb a zneužití. Další typickou zásadní změnou je přístup pacientů k datům, vyrovnání se s klady a zápory obrovského množství pacientům přístupných informací, zejména s jejich kvalitou a desinterpretací. (jevem tak obecně rozšířeným ve všem a všude). Příklad elektronických receptů by mohl sloužit jako náznak těžkostí při aplikaci „digitálního zdraví“. V každém případě čas obrovských změn je před námi nebo spíš už nastal a je důležité to aktivně akceptovat. Naše laboratorní medicína používá principů laboratorních vyšetřování, shodných s ostatními zeměmi světa, stejných metod, reagensů stejných výrobců, stejné počítačové techniky, a tím se ocitá ve sféře totožných problémů digitálního zdraví.

Kliknutím na českou vlajku na uvedené webové adrese EFLM se ale v okamžiku přeneseme do české reality. Pak je už jen krůček k posunu na webové stránky Volby 2014 a 2018 a tam čekat překvapení. V roce 2014 se nahromaděná averze vůči málo efektivnímu počínání výboru ČSKB a vůči všeobecně známým společenským zlům byrokratické řešila blogovými, eticky neúnosnými atakami MUDr. Petra Kubáče, zacílenými na některé vybrané osoby. Dodnes tam jsou ve formě jeho stanoviska. Obsahem stanoviska je **vykázání** (akreditace), **zrušení** (NASKL), **pohnání** k odpovědnosti, **ochrana** „tupých robotů“ před normami kvality. Typický přístup jako v politice.

Na podkladě tohoto stanoviska byl Dr. Kubáč působivým počtem hlasů zvolen členem výboru a v něm po celé volební období také působil. V kontrastu se svým tehdejším stanoviskem proběhlo toto působení beze stop signifikantní aktivity jak ve výboru, tak i později po jmenování supervizorem jednoho z programů SEKK. Jenže kdo mlčí, souhlasí a v případě nepravostí je sám jejich spoluautorem.

A co volby 2018? Hledejme na adrese <http://petrkubac.blog.cz>. K 9. lednu tam najdeme text stejného autora, explicitně vytvořený k účelům voleb.

Co je v něm? Návrh Výboru snů samozřejmě s návrhem sebe sama (selfička jsou stále ještě módní?). Oznámení o lobování bez specifikace, kdo lobuje (jde o něco jako ilegální činnost pro případ neúspěchu?). Naprostá absence pozitivního přístupu, a návrhů. Ignorování světových trendů, izolace od dění v zahraničí zlehčováním činnosti ostatních včetně odborných doporučení IFCC a EFLM.

Opakovaný a drasticky proklamovaný nezáměr o stav laboratorní medicíny ve světě není dobrým znamením. Bez kontextu s děním v okolním světě je činnost české laboratorní medicíny nemyslitelná.

Na závěr přidávám trochu spekulace. Dovoluji si usuzovat, zda za opakovanými problémy při volbách do ČSKB není také nějaký jiný důvod, potřeba vlivu realizace velmi prozaických účelů. V Knížkách o svatokupectví Mistra Jana Husa lze nalézt následující text: „Groš je všech věcí cena, potřebná všem odměna“.

Konec konců, na groše jsme všichni, ale **profesionální zájem o pracovní problémy a tolerantní, nearogantní chování by nám měly být vlastní ještě navíc k nim.**

Rád bych ještě dodal po přečtení předvolebního prohlášení dr. Kubáče, uveřejněného na webových stránkách ČSKB, pár slov.

Navrhovat řešení narůstajícího tlaku nesmyslné byrokracie redukcí odborné stránky věci (konkrétně zejména aktualizovaných doporučení předních světových odborníků) na nějaký neškodný koutek rad pošetilých starců progresivní mládeži, je podle mého názoru spolehlivou cestou k dosažení statutu oboru jako klaunů světové laboratorní medicíny. Jsou ještě pochybnější věci, než drsně postupující byrokratizace. Ignorace vědeckých aspektů laboratorních procesů mezi ně nepochybně patří. A je spolehlivější metoda, jak bojovat s hydrou byrokracie. Odvaha a osobní nasazení. Čtyři roky posledního volebního období, hlasatelem uvedených pošetilostí, strávené v naprosté neangažované nečinnosti, podle mého názoru jeho prohlášení předem morálně diskvalifikují.